

§ 16.

1. Odbory a oddelenia sú podriadené národnostnému odboru národného výboru vyššieho stupňa. Odbory KNV sú podriadené Vládnemu úradu pre národnosti, oddelenia KNV Hlavnej správe pre národnostné školstvo a Hlavnej správe pre národnostnú kultúru.

2. Prácu odboru a oddelení riadi a za ňu zodpovedá ich vedúci, ktorý je príslušníkom národnosti.

3. Na činnosť odboru a oddelení sa vzťahujú ustanovenia zákona o správnom konaní.

§ 17.

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom 1. 1. 1969.

FKI, Nemzetiségi Tanács, 19., SZNT 1968–1970, géppel írt tisztázat

Összefoglalás: A törvényjavaslat I. fejezete a nemzetiségi szervek szerepével és feladataival, II. fejezete a nemzetiségi képviselői szervezetekkel, III. fejezete a nemzetiségi végrehajtó szervezetekkel, IV. fejezete a nemzeti bizottságok mellett nemzetiségi szakosztályokkal foglalkozik. Az SZNT-ben magyar és ukrán (ruszin) tagozatból álló testület alakul, amely a nemzetiségek érdekképviselői szerve lesz, elnöke pedig az SZNT egyik al-elnöke lesz. Az SZNT Iskola- és Kulturálisügyi, valamint Terv- és Költségvetési Bizottsága mellett nemzetiségi komisszió jön létre. A kerületi nemzeti bizottságok, a 10%-ot meghaladó, de 50%-ot el nem érő nemzetiségi lakossággal rendelkező járási nemzeti bizottságok mellett nemzetiségi testületek, a 10%-ot vagy 3 ezer főt meghaladó nemzetiségi lakossággal rendelkező városi nemzeti bizottságok mellett paritásos komisszió létesül a többségi nemzet és a nemzetiségek képviselőiből. A végrehajtó szervezetben a nemzetiségek adják a miniszterelnök egyik helyettesét, aki egyúttal a nemzetiségi kormányhivatal elnöke is, az iskolaügyi és a kulturálisügyi miniszter első helyettesét, a két minisztériumon belül pedig nemzetiségi részlegek alakulnak. Azok mellett a kerületi és járási nemzetiségi bizottságok mellett, amelyek nemzetiségi testületeket létesítenek, végrehajtó szervként működő nemzetiségi szakosztályok jönnek létre.

78

Pozsony, 1968. december 7. A csehszlovákiai magyar fiatalok második országos konferenciájának határozata, amely megalakulnak nyilvánítja a Magyar Ifjúsági Szövetséget.

A CSEHSZLOVÁKIAI MAGYAR FIATALOK ORSZÁGOS KONFERENCIÁJÁNAK HATÁROZATA

1. Mi, a csehszlovákiai magyar fiatalok országos konferenciájának küldöttei, a 133 magyar ifjúsági klub 12 230 fiataljának hivatalosan megválasztott képviselői a Csehszlovákiai Magyar Ifjúsági Szövetséget (MISZ) megalakulnak nyilvánítjuk ki.

1968. december 7-től csak a MISZ, a csehszlovákiai magyar fiatalok szervezetének alakuló konferenciáján hivatalosan megválasztott szerveit és tisztségviselőit ismerjük el a csehszlovákiai magyar fiatalok egyedüli képviselőinek és szószólóinak. Egyúttal megbízzuk a megválasztott Központi Tanácsot, hogy teremtsen meg a MISZ törvényes működésének minden jogi és anyagi feltételét.

2. A csehszlovákiai magyar fiatalok II. országos konferenciája megállapítja, hogy a magyar fiatalok klubmozgalma országos méretűvé szélesedett, nagy aktivitást váltott ki a magyar fiatalok széles tömegei között és megteremtette azt a jogos igényt, hogy a csehszlovákiai magyar fiatalok önálló szervezetbe tömörülhessenek. Ezért nem érthetünk egyet a CSISZ SZKB novemberi plánuma határozatainak azon kitételeivel, amelyek ignorálják a magyar fiatalok széles tömegeinek igényét, hogy önálló szervezetet hozzanak létre, és nem egyeztethetők össze a CSKP KB, valamint az SZLKP KB novemberi ülésének szellemével. A magyar fiatalok mozgalma elérte azt a szintet, hogy önálló szervezetté alakulhat. Több évtizedes tapasztalat bizonyítja, hogy a CSISZ SZKB által javasolt Tanácsok³²¹ létrehozásával nem lehet véglegesen kielégíteni egyetlen ifjúsági réteg, csoport szervezkedési igényét sem. Ugyanakkor ma is hangsúlyozzuk, hogy az elfogadott programunknak szellemében együtt akarunk működni a szlovák fiatalok haladó szervezeteivel, tagja akarunk lenni Szlovákia Ifjúsági Föderációjának. Mindig is harcolni fogunk azért, hogy a magyar fiatalok problémáiról senki se dönthessen a magyar fiatalok demokratikusan megválasztott képviselői nélkül, a MISZ nélkül.

3. A konferencia megbízza az újonnan megválasztott MISZ Központi Tanácsát, hogy dolgozza ki szervezetünknek Szlovákia Ifjúsági Szövetségébe való belépéséhez szükséges tervezetét, amely szerint a MISZ önálló és egyenrangú tagja lenne a SZISZ-ben tömörülő ifjúsági szervezeteknek.

4. A magyar fiatalok II. országos konferenciája véglegesítette és elfogadta a MISZ programját és alapszabályzatát, megválasztotta a MISZ legfelsőbb szerveit, a Központi Tanácsot és a Központi Ellenőrző Bizottságot, s ezzel a konferenciát a MISZ első, s egyben alapító konferenciájának nyilvánítja.

5. A konferencia respektálja a MISZ eddigi szervezeteit, a megalakult járási tanácsokat és klubokat. Egyúttal megbízza a Központi Tanácsot, hogy tovább szervezze a magyar fiatalok klubjait és hozza létre a járási tanácsokat azokban a járásokban, ahol még nem működnek.

6. A konferencia megválasztotta azt a 35 tagú küldöttséget, amely a CSISZ januári rendkívüli kongresszusán a MISZ-t képviseli.

7. A konferencia határozatait kísérő levéllel megküldjük a Belügyminisztériumnak, a CSISZ SZKB-nak és az SZLKP KB-nak.

Pozsony, 1968. december 7-én.

Új Ifjúság, 1968. karácsony, 2. p.

321 A CSISZ Szlovákiai Központi Bizottságának 1968. november 21–22-i ülése a szlovákiai ifjúsági szervezetek újonnan létrehozandó társulásában a magyar és ukrán fiatalok számára – önálló tagszerkezeti státus helyett – csak ún. tanácsok létrehozását helyezte kilátásba.

Pozsony, 1968. december 15. A Csemadok KB nyilatkozata, amelyben reményét fejezi ki, hogy a jövőben sor kerül a nemzetiségi alkotmánytörvényből kimaradt tételek pótlására, egyúttal állást foglal a Matica slovenskának a nemzetiségi jogok korlátozására irányuló törekvéseivel szemben.

A CSEMADOK KB NYILATKOZATA

A CSEMADOK Központi Bizottsága 1968. december 15-i ülésén megtárgyalta a Csehszlovák Szocialista Köztársaság Nemzetgyűlésének a nemzetiségek államjogi helyzetéről szóló 144/1968 számú alkotmánytörvényét. Egyértelműen arra a következtetésre jutott, hogy bár az alkotmánytörvény adós maradt a nemzetiségeket megillető, a CSKP akcióprogramjában leszögezett elvek következetes érvényesítésével, ennek ellenére olyan vívmány, mely a magasabb szintű társadalmi kibontakozás alapjául szolgálhat.

50 éves kisebbségi létünk, évekig tartó jogfosztottságunk és évtizedekre nyúló hátrányos jogi helyzetük nyomasztó tapasztalataiból kiindulva, tudatosítjuk annak jelentőségét, hogy Csehszlovákia nemzeti minden külső kényszerítő erő hatása nélkül döntöttek úgy, hogy a CSKP akcióprogramja nemzetiségekre vonatkozó tételeinek egy részét az állam alaptörvényébe, az alkotmányba foglalják.

A köztársaság fennállása óta első ízben történt meg, hogy az alkotmány sáncai közé, mint államalkotók bekerültek a nemzetiségek. Ennek jelentőségét elsősorban abban látjuk, hogy az állampolgároknak kijáró egyedi-egyéni jogok elismerése mellett az alkotmány a nemzetiségek, mint társadalmi alakulatok *k o l l e k t í v* jogait is elismeri. Ez más szóval annyit jelent, hogy a nemzetekkel együtt a nemzetiségek is az államhatalom részesei, az államakarat megtestesítői. E jogok konkretizálását biztosító nemzetiségi képviselői és végrehajtó szervek felállítását a Nemzetgyűlés a nemzeti törvényhozó szervekre bízta. Az általános emberi jogokból eredő szabadságjogok, valamint a nemzetiségi jogok (az anyanyelv használata, a nemzetiségi oktatásügy és kultúra fejlesztése, a hírközlő eszközök használata és a szervezetbe tömörülés joga) biztosításával, valamint az elnemzetlenítés³²² megtiltásával az alkotmánytörvény azokat a problémákat kezdte megoldani, amelyekért a CSKP az első köztársaságban is harcolt.

Örömről és meglepődésünkre szolgál, s büszkeséggel tölt el bennünket, ha a CSEMADOK KB 1968. március 12-i állásfoglalása és az ebben foglalt javaslataink az alkotmánytörvény megfogalmazásában a nemzetiségi kérdés megoldásában támpontul és segítségül szolgáltak.

Erkölcsi és állampolgári kötelességünknek tartjuk ugyanakkor azt is, hogy az alkotmánytörvény jelentősége tudatosítása mellett kijelentsük, sajnálatosnak és a jövőben az új alkotmány kidolgozásakor pótlandónak tartjuk azokat az alapvető tételeket, melyek a vitára előterjesztett – és így közismertté vált – alkotmánytörvény-javaslatból kimaradtak. Elsősorban azokra az alapelvekre gondolunk itt, melyek a CSKP akcióprogramjából kiindulva kimondták a nemzetiségek teljes politikai, gazdasági és kulturális egyenjogúságát; a nemzetiségi szerveknek azt a jogát, hogy a sajátos nemzetiségi kérdések

322 Helyesen: elnemzetietlenítés.